

930 + 34,35 per 6, 11-12 7 1/2 30 1930

ՀԱՅ ՄՎԱՆՈՒՏ

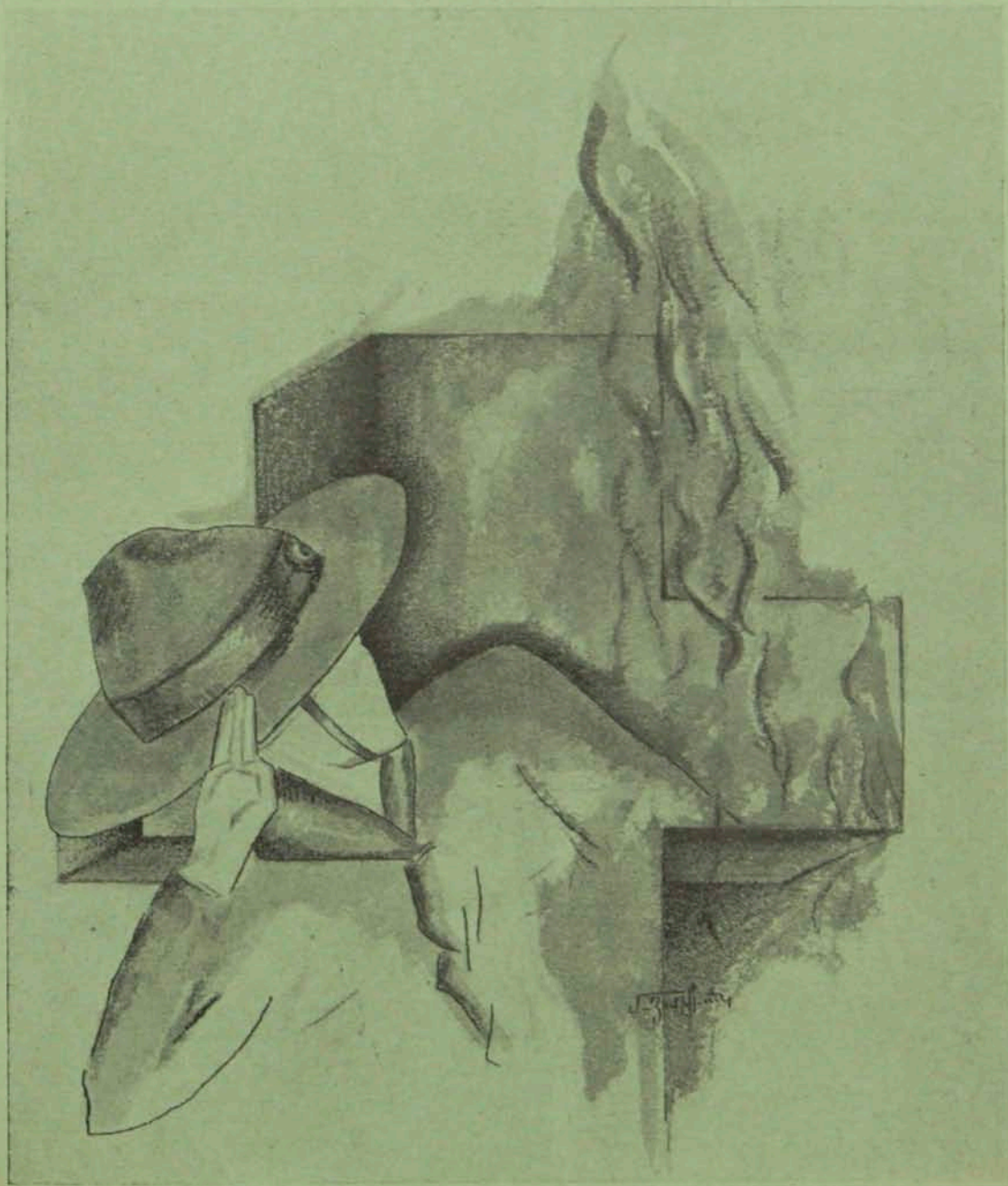
ՊԱՆՏՕՒԹԵՐԻՔ
Բ.Ս.Ը.Ս. Ի
ԳԻՄՆԱՍԻԱ 1918 ԻՆ

ORGANE
DES SCOUTS ARMÉNIENS
FONDE EN 1918

"HAI SCOUT"

Գ. ՏՄԻՒ ԱՊՐԻԼ 1930 N° 6 AVRIL 1930 (3e année)

582

3782 45-7

ՀԱՅ ՍԿԱՈՒՏ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

ՏԱՐԵԱԼՆ ԲԵԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա, Սուրիա, Յունաստան, Պուլկարիա, Ռումանիա . . . 35 ֆրանք
Միւս երկիրներ 2 տոլար

ՀԱՏԸ 3 ՖՐԱՆՔ

(ՎԵՑԱՄՍԵԼՅ ՉՈՒՆԻՆՔ)

Պարզ նամակ, յօդուած, նկար, թերթ, գիրք, եւլն. Ղրկել ձիշդ հետեւեալ հասցէով
Revue HAI-SCOUT, U. G. Arménienne
1, Rue Saulnier, Paris (9°)

Դրամ, ապահովագրեալ նամակ, չէք, մանտափոստ Ղրկել գանձապետին հետեւեալ
հասցէով
Mr H. Zahrédjian, 53 Faub. Montmartre, Paris (9°)

Հ. Մ. Ը. Մ. ի ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ հասցէն է՝
U. G. Arménienne de Culture Physique et de Scoutisme
1, Rue Saulnier, Paris (9°), 5րդ յարկ. մէթրո Cadet.

ԿԱՐԵՒՈՐ

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ Հ. Մ. Ը. Մ. ի բոլոր շրջաններէն եւ Մասնաճիւղերէն.

1. Իրենց որոշ հասցէն զրկել մեզ անյապաղ:
2. Իրենց գործունէութեան մասին օրը օրին թղթակցութիւններ եւ տեղեկութիւններ զրկել կարճ ու ամփոփ եւ ընթեռնելի գիրով, մասնաւորապէս օտար եւ յատուկ անունները որոշ զրկել:
3. Սկաուտականը եւ մարզականը գատ թուղթերու վրայ զրկել, առանց իրար խառնելու: Նկարներուն տակ յստակ զրկել բացատրութիւնները:
4. Տեղեկացնել քանի օրինակ թերթ կ'ուզուի եւ սպառումի համար պատասխանատու անձ մը ցուցնել, եւ աւելցած թիւերը զրկել մեզի:

ԶԵԿՈՅՑ

Հ. Մ. Ը. Մ. ի Ամերիկայի եւ Ֆրանսայի շրջաններէն կը խնդրուի կանոնաւոր կերպով տեղեակ պահել թերթիս վարչութիւնը, իրենց գործունէութեան մասին, զրկելով գրութիւններ եւ նկար:

3262-56

ՀԱՅ ՄՍԿՈՒՄՆԵՐ

ՊԱՆՏՕՒԱԹԵՐԹ
A. U. C. U. P
ԳԻՄՆԵԱԼ 1918 ՆՆ

ORGANE
DES SCOUTS ARMÉNIENS
FONDÉ EN 1918

"ՄԱՅՍԿՈՒՄՆԵՐ"

Գ. ՏՄԻԻ

ԹԻԻ 6

ԱՊՐԻԼ 1930

ՄԵՐ ՈՒՆՏԻ ՕՐԸ

Մանուկ էիր տակաւին, քու երգիքիդ տակը երջանիկ, երբ վճիռը տրուեցաւ հայութեան բնաջնջումին, վճիռ մը աննախընթաց եւ անպատմելի, ջնջել ցեղ մը, ժողովուրդ մը, արմատախիլ ընել զայն հայրենի հողէն և ցրիւ տալ փոշին չորս հովերուն...:

Եւ զագաններու պէս ինկան անմեղ ու ժիր ժողովուրդի մը ետեւէն, ծերն ու մանուկը, կիներն ու երիտասարդը հնձեցին ու տրորեցին անխնայ:

Մանուկ էիր դուն հայ սկաուտ, և հազիւ թէ կը յիշես այդ դժոխային խնջոյքը զագաններուն, ուր քու եղբայրներդ ու քոյրերդ պարեցին մահուան արիւնոտ պարը, խմեցին կիզիչ բաժակը ամօթի և լկումի, երբ Եփրատը շառագունեցաւ այն արիւնով որ քու երակներուդ մէջ շրջան կ'ընէ այսօր:

Երնէ՛կ քեզի որ անգիտակից էիր այն սարսափի օրերուն:

Եւ սակայն, կտակ մըն է յանձնուած քեզի, սրբազան կտակը քու ցեղիդ, որուն տէրն ու գործակատարն ես դուն:

Տե՛ս, սա քաղաքակիրթ երկիրներու շիրիմները, ուր ծաղիկները կը գոգանան և որուն տակ կը հանգչին երջանիկ մեռելները, տե՛ս, սա փառայեղ կամարին տակ գերեզմանը, որուն առջեւ բանուրէն մինչեւ թագաւորը կը խոնարհին, բոց մը մշտավառ կը հսկէ գլխուն վերեւ և հոն, այդ փառաւոր շիրիմին մէջ կը հանգչի զինուոր մը, որ երջանկութիւնը ունեցած է իյնալու օր մը, կռուի դաշտին վրայ՝ կուրծքէն զարնուած իր հայրենիքին համար: Երջանի՛կ մահ:

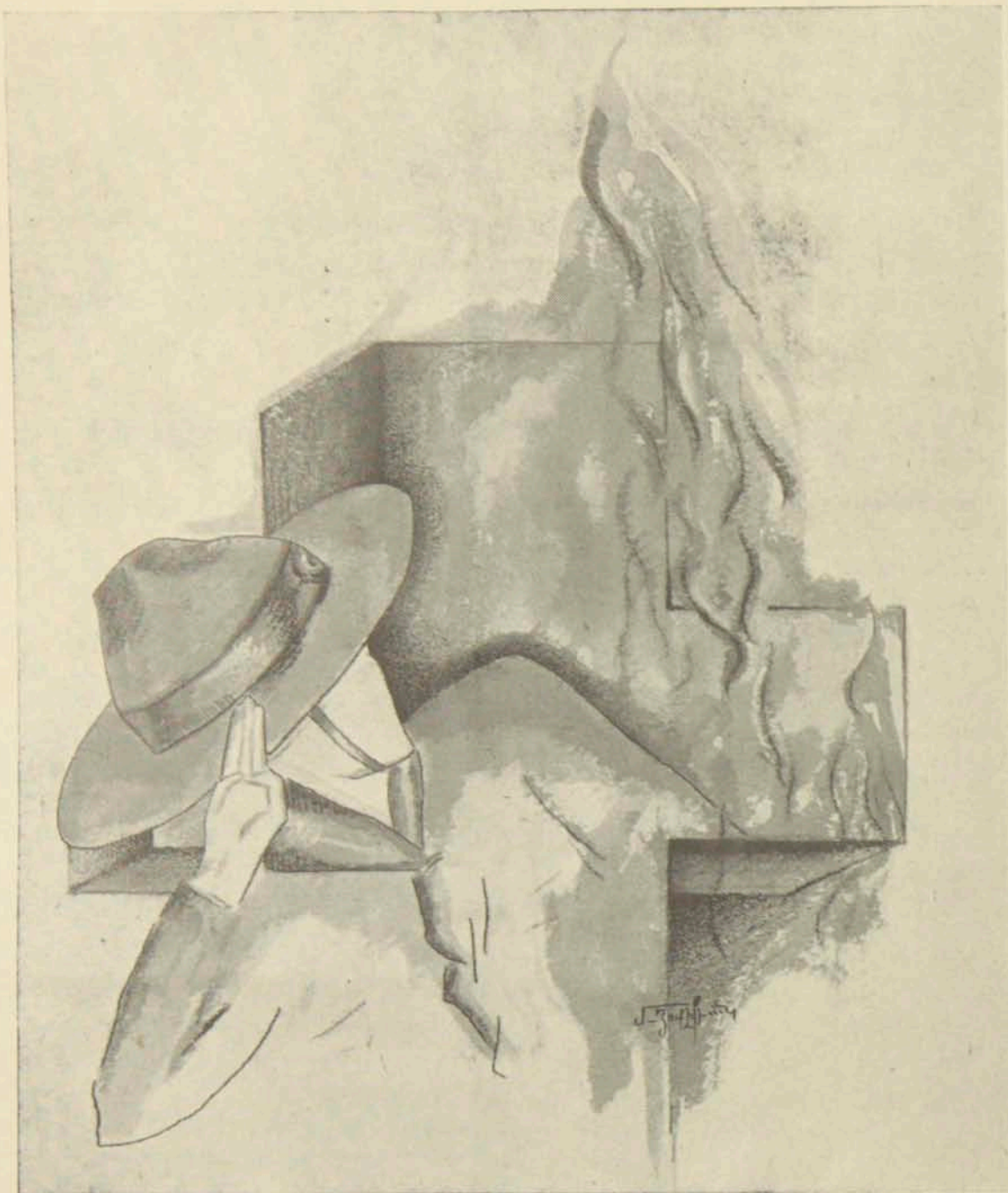
Իսկ ո՞ւր են քու ցեղիդ քաջերուն աճիւնները, որոնց առջեւ պատուոյ պահակ պիտի կենայիր դուն... Անոնք ցրիւ եկած են անթաղ ու անշիրիմ, ոտնակոխ ու անպատուած, գուլայ մը խունկի ծուխին և փնջիկ մը ծաղկի կարօտ, անոնք չունին նոյնիսկ թիզ մը գերեզման հանգչելու համար և ափ մը հող՝ իրենց վրայ:

Դուն, հայ սկաուտ, ուխտ մը ունիս նուիրական ու վեհ, որուն զիտակցութիւնը պէտք է այրէ քու սիրտդ և փոթորկէ հոգիդ, ըլլալ պահակը ազգային արժէքներուն և աշխատիլ իրականացումին քու նահատակներուդ երազին:

Եթէ չես զգար այս նուիրականութիւններու արժէքը, չես զգար պարտականութիւնդ իբր մարդ և իբր ազգ, վար ա՛ն դրօշդ, վար առ ճակատէդ և գօտրէդ՝ Արատակիր նշանը, քակէ փոկապղ պատուոյ և անցուր օտարութեան և ստրկութեան լուծը՝ սողալու և մուրալու համար օտարին առջեւ, քարշ տալու համար կեանքդ...:

321-2000

321-2000

Նկար՝ Մ. ՅՈՎԻԿԵԱՆԻ

24 ԱՊՐԻԼ՝ ԱՆԾԱՆՕԹ ՇԻՐԻՄՆԵՐՈՒ ԱՌՋԵԻ

Եթէ իսկ հազնիս օտարի ծիրանին և գլխուդ դնես օտար պսակը յաղթանակի՝ փուշ է այդ պսակը, քանի որ քու հայրենի անտառներուդ ձիթինիէն չէ հիւսուած Ան . . . :

Այսօր, Ապրիլեան ուխտատօնին, վեր ա՛ն ճակատդ՝ եղբայրութեան և համերաշխութեան միւռոնով օծուած, վեր ա՛ն բազուկդ ու կրկնէ քու նուիրական երգումդ .

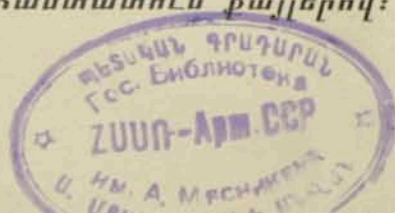
« Կ՛երզնում հաւատարիմ մ՛նալ ազգիս եւ հայրենիքիս,

« Սատարել Անոր վերականգնումին,

« Արի պաշտպանը ըլլալ Անոր անկախութեան:

Եւ շարունակէ ճամբադ անշեղ ու հաստատուն քայլերով:

ՀԱՅ ՍԿՍՈՒՏ

ՍԻՐԵԼԻ ՍԿԱՌԻՏՆԵՐՍ

Աշխատած ատենդ ուշադրութիւնդ կեղրու- նացուր գերծիղ վրայ, ապա թէ ոչ՝ կատարեալ գործ չես կրնար արտադրել:

Ինչ գործ որ ընես սիրով և փափաքով կա- տարէ, ըլլայ ան ճիւղէն իսկ պարզ բան ճը, շատ անգամ պարզ բաներ ճեծ գործերու կ'ա- ռաջնորդեն:

Միշտ հնազանդէ օրէնքին և տրուած հրա- ճաններուն, անհնազանդ ճէկը հրաճայելու ի- րաւունք չունի:

Պարզ եղիր, ու երբէք դասակարգի խտրու- թիւն ճի՛ դներ հարուստի և աղքատի ճիջեւ, ճիեւնոյն ճեւով ճիեւնոյն յարգանքով վարուէ բոլորին հետ: Անշնորհք և անբարոյական ճար- դոցճէն հեռու կեցիր:

Երբ գործի ճը տէրը կամ վարիչն ես և երբ բու ստորագաներդ լաւ գործ ճը կը կատարեն, գնահատէ գանոնք ոչ ճիայն առանճին եղած ատենդ այլ եւ ուրիշներու բով, և պարզ բա- ներու հաճար աճապարանքով ճի բննադատեր և ոչ ալ ճափազանց խիստ եղիր, նա ճանաւանդ ուրիշներու առջեւ. որովհետեւ աճէն ճարդ ար- ժանապատուութիւն ունի, պէտք է ճիշտ սիրա- ճահիլ, այսպէսով է որ իրենց յանճեւած գործը աւելի լաւ և սիրով կը կատարեն ճարդիկ:

Գրած ճահիլը լաւ է, բայց պէտք չէ ա- տիկա ճեր կեանքի ճիակ նպատակը ըլլայ, ան որ լաւ ու հանգիստ ապրելու ճափ կրնայ ճա- հիլ, պէտք է գոհանայ, և ինքզինքը երջանիկ զգայ, ճահաճունքը ընդհանրապէս ճուայ կեր- պով և անբարոյութեան հաճար կը ճախսեն և աւելի դճգոհ են:

Ըլլաւ հարուստ կամ աղքատ, ճիշտ կարելի եղածին ճափ օգնէ աճէնուն, ոչ ճիայն նիւթա- պէս այլ և բարոյապէս: Մի ճոււնար որ բու աղգիղ ճառայութիւն ընելու պարտաւոր ես, անոր հաճար ճաս ճը զրաճէղ և ճաս ճըն ալ ճաճանակէղ տրաճարէ, այսպէսով պարտա- կանութիւնդ կատարած ըլլալու գոհունակու- թիւնը պիտի զգաս և արդէն աղգղ, իբր իր ճէկ բաղաբացին, բենէ ճառայութիւն պահանջելու իրաւունք ունի:

Ինքզինքդ երջանիկ զգալու հաճար բնաւ

անցեալին ճէջ ունեցած վիճակիղ կամ զրճ- բախտութիւններուղ վրայ ճի ճտաճեր, եթէ պարզ աղէտ ճը կամ անյաջողութիւն ճը պա- տահի, ճի յուղուիր և ճի տրանջար, այլ բոլու- րովին տարբեր և ուրախ բաներու վրայ ճտա- ճելով ճանայ ճիաքէղ վանել այլ տխուր ճտա- ճուճը:

Միշտ ճպտէ և ճանայ կեանքի ուրախ կող- ճը տեսնել, այսպէսով ուրախութեան զգա- ցուճղ կը զարգայնես:

Առանց աշխատանքի՛ ճահելու ետեւէ ճի ըլլար, որովհետեւ ճիայն աշխատանքով և ճակ- տի բրտինքով ճահունաճը իրական արճէք ունի և բուկղ է:

Եթէ բեղի գրած ճը վստահուի պահելու հաճար, պէտքերուղ ճի գորճաճեր, ճատեր կը ճախսեն կրկին տեղը գնելու յոյսով և պահան- ճուած պարագային ճեն կրնար վերադարճնել և աճօթով կը ճնան:

Մի ճոււնար որ հայ էք և հայ պէտք է ապրիք, հայ կեանքով հետաքրքրուէցէք և հայ լեղուն ու պատճութիւնը լաւ սորվեցէք: Ձեր աղգին գոյութիւնը պահելու հաճար կեանքեր- նիղ իսկ զոհելու պատրաստ եղէք:

Եղրակացնելով՝ ճեր աճբողջ կեանքին ճէջ ճակատնիղ ճիշտ բարճր բալեցէք, ուղղակի զիճացինիղ աչքին ճէջ նայեցէք խօսած ա- տեննիղ: Կեանքի բոլոր գճուարութիւնները բա- ճութեաճը և ճպիտով տարէք: Կուուէցէ՛ք բո- լոր վնասակար և կորճանարար արարքներուն զէճ որոնք կը բանգեն աղգը, այսպէսով կա- տարեալ բաղաբացի ճը պիտի ըլլաք և պատիւ պիտի բերէք ճեր ընտանիքին և ճեր աղգին:

Գ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

րագաներու մէջ կրնայ օգտակար ըլլալ:

Անձանօթ անտառի մը մէջ թող ձգեն մարդ մը, շուն մը, ձի մը և աղաւնի մը, որուն շրջակայքը բնակչութիւն գտնուի, պիտի տեսնուի որ աղաւնին դէպի իր աղաւնոցը պիտի թռի, շունը գետինները հոտոտելով դէպի իր բնակավայրը պիտի վերադառնայ, այդ կենդանիներէն միայն մարդը պիտի գտնուի շփոթ կացութեան մը մէջ ասդին անդին թափառելով, որովհետև ուղղութեան բնագոյրը չունի:

Ուրեմն անհրաժեշտ պէտք մըն է իրեն այդ բնագոյրին պակասը լրացնել մասնաւոր կրթութեամբ մը, մասնաւոր երբ կատարեալ մարդ մը ըլլալու դիտաւորութիւնը ունի:

Եւ սակայն նախկին մարդը այդ բնագոյրը ունէր: Հոտոտելու պակասին փոխարէն գոնէ դիտելու կարողութիւնը զարգացած էր անոր մէջ, ան գիտէր հետքեր, ուղղութեան կէտեր, նշաններ ճանչնալ որոնք թոյլ կուտային ընդարձակ անտառները ուսումնասիրել, ուղիներուն մէջէն իր ճամբան գտնել, մարդոց և կենդանիներու հետքին հետեւիլ և հետեւութիւններ հանել: Այս զգայնութիւնը անհետացաւ քաղաքակրթութեան զարգացումով՝ կարեւորութիւն չը տրուելով, սակայն այդ բնագոյրը մնացած է վայրենիներուն մօտ:

Ուրեմն կեանքը ուսումնասիրութեան ընդարձակ ասպարէզ մը կուտայ մեզի: Դիտելու և հետեւցնելու կարողութիւնը մարդու ամբողջ կեանքի ընթացքին մէջ օգտակար է: Դիտելու և հետեւցնելու արհեստին ուսուցման սկզբունքները զրաւոր կերպով բացատրելը դժուար է, ատոր դիւրին միջոցը գործնականին հետեւիլն է: Սկսուածներու համար այս ճիւղը շատ օգտակար է:

Ամփոփեց՝ ՍԵԼՈՎ

ԱՆՑԵԱԼԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐ

Որքան կը թղթատեմ «Հայ Սկսուած» րայնքան հետաքրքրութիւնս կ'աւելնայ:

«Հայ Սկսուած» ր հաւաքածոյ մըն է մեր անցեալի կեանքին: Կը յիշեմ Գուլէիին, Վոսփորի եզերքին բազմած այդ մեծ զօրանոցը որբանոցի էր վերածուած:

Հարիւրաւոր պատանիներ անցան անոր սեմէն:

Կը յիշեմ թէ ինչպէս խմբուցինք մեր եփած անմահական քաքաօն դեր-ժովակալ թէսիկըրի: Չեմ մոռնար նաեւ Պ. ձիզմէճեանը, անոր երկար հասակը ու յաղթանդամ քալուածքը որ ուշադրութիւն կը գրաւէին: Ան, տղոց հետ միշտ ժպիտով կ'արմայայտուէր:

Անոր դասախօսութիւնը դեռ չեմ մոռցեր, թէ ինչպէս երկու գորտեր կ'իյնան կաթի ամանի մը մէջ: Կաթը չունի այն յատկութիւնը, ինչ որ ունի ջուրը, այդ պատճառաւ գորտերու լողալու ձիգերը ապարդիւն էին: Մին որ ծոյլ էր, հանգչեցաւ այդ համեղ հեղուկին տակ, մինչեւ որ իր վախճանը գտաւ:

Իսկ միւսը որ աշխատասէր էր, բընաւ երբեք չի յուսահատեցաւ, մինչեւ որ կաթը հարուածելով իւրի վերածուցաւ եւ ինք ազատեցաւ խեղդամահ ըլլալէ:

Ահա կեանքի ամենամեծ օրինակը, յաջողութեան պայմանը չի յուսահատելն է:

Ունինք շատ մը ընկերներ որոնք կը թափառին գիւղէ գիւղ, քաղաքէ քաղաք, միմիայն ապրուստի համար: Որքան հիանալի էր Հ. Մ. Բ. Մ. ի կեանքը, կրկնապատիկը ցաւալի է այդ շարքերէն հեռանալը:

Երկրագործի մը ժամերը չեն ներեր, սակայն հոս՝ Մակեդոնիոյ գիւղերը ունին մէյ մէյ գնդակ, որ մեր հիանալի ժամանցը կ'ըլլայ կիրակի օրերուն:

Իրաւ է որ շատ հեռու է Մակեդոնիան Ֆրանսայէն, սակայն «Հայ Սկսուած» ր գոնէ վայրկեան մը մեզ կը միացնէ:

Եղբայրական բարեւներս բոլոր սկսուածներուն:

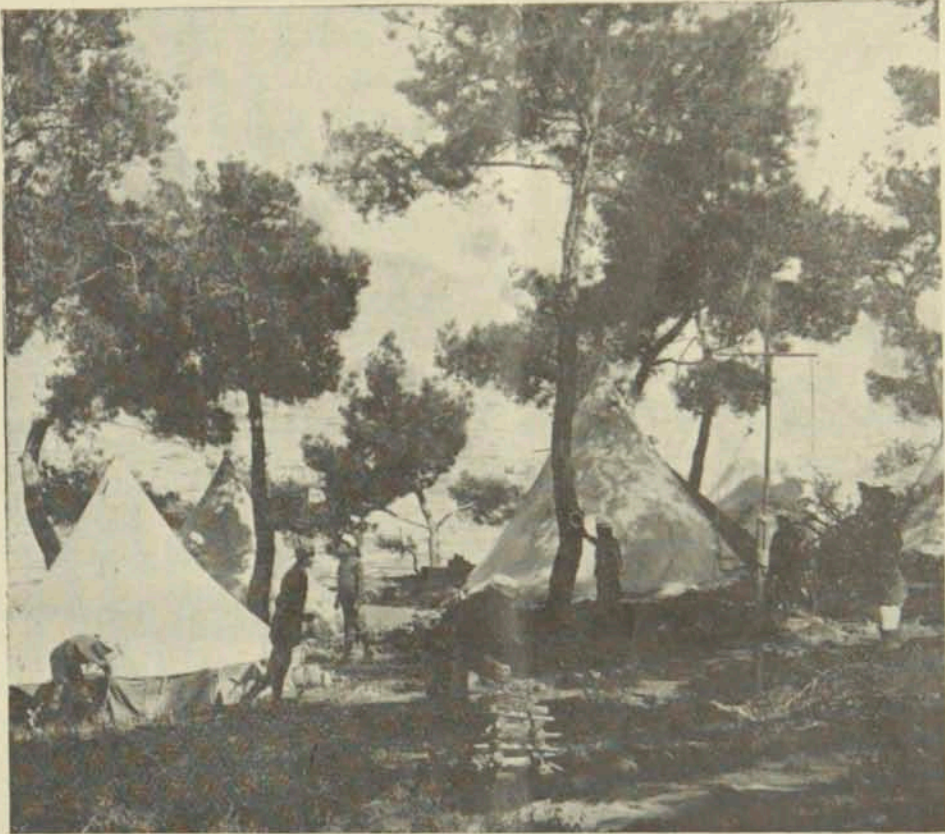
Սու - Պաշ
(Սէրէզ)

ՓԻԼԻՊՊՈՍ ԹՈԳՍԵՍԵՆ

Ճ Շ Դ Ո Ւ Մ Մ Ը

«Կայծակ» ամսաթերթի ձեռք զարձանքով հանդիպեցայ հետեւեալ տողերուն.

«Պ. Համազասպ ֆանոսեան բերայի Ազգային որբանոցին բոլոր որբերը սկառւա կ'ընէ. ֆուլթայօլի խումբեր կը կազմակերպէ եւ որբերը սկառւտական կազմով օգափոխու- թեան կը տանի Մեծ-Կղզի... խաղալ, վագել, արշաւներ, ձեռական աշխատութիւններ եւն. կը սորվեցնէ: Ամէն շաբաթ եւ կիրակի օրերը Պոլսոյ Հ. Մ. Բ. Մ.ի խումբերը այցե- լութեան կուգան կատարեալ բանակումի մը մանրամասնութիւններու տեղեակ ըլլալու համար»:

Բերայի Եսայեան որբանոցի Հ. Մ. Բ. Մ.ի սկառւտները Մեծ-Կղզիի բանակումին ձեռք:

Իրականին ձեռք, Պ. Համազասպ Փանոսեանին Պոլիս գալէն առաջ, Եսայեան որբանոցի ձեռք Հ. Մ. Բ. Մ.ը կազմակերպած էր սկառւտութիւնը, որուն վարիչն էր Պ. Օ. Նաղճաճեան. իրեն յաջորդեցին Պ. Գ. Ճօլլեան և Պ. Արայ Տոճինեան և այս տողերը զրոյր: Մեծ Կղզիի բանա- կումը կազմակերպած է Հ. Մ. Բ. Մ.ը, այլ բանակումին սկառւտական վարիչը ես ինքս էի, իսկ Պ. Հ. Փանոսեան իրը փոխ-անօրէն որբանոցին, իր ընտանիքին հետ կ'ընկերակցեր ձեզի, կիրակի օրերը ծիւս խումբերէն կամ վարչութենէն անդամներ կ'այցելէին ձեզի ոչ թէ «սորվելու» այլ ընկերական պարտականութիւն կատարելու կամ քննութեան համար, ինչպէս կ'այցելէին ծիւս խումբերու բանակումներուն: Ահա պարզ իրականութիւնը:

Փարիզ ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՆԹԱՆՃԵԱՆ
(Նախկին խմբապետ Բերայի որբանոցի սկառւտներուն)

ԾԱՆՕԹ. ԽՄԲ.— Հոս կը գնենք, վերը յիշուած Մեծ-Կղզիի բանակումին նկարը, ուր որոշ կերպով կ'երեւան մեր սկառւտները եւ իրենց սկառւա խմբապետը Պ. Ժիրայր Մինթանճեան:
Կարծենք բաւական է այս պզտիկ փաստը:

ԱՍԿԷ ԱՆԿԷ

Միջազգային ճէճագործիի հասոյթին արդիւնքը տակաւին վերջնականապէս ծանօթ չէ. սակայն կ'ենթադրուի որ ձօտ 10,000 սթէրլինի շահ ձը կայ, որ ձօտաւորապէս կը ներկայացնէ՝ 1,250,000 ֆրանք, ինչ որ 1920 եւ 1924 ի ճէճագործներուն բացը լայնօրէն կը գոցէ:

Լօրտ Պէտրն - Բաուըլ եւ տիկինը 1931ին հրաւիրուած են Աւստրալիոյ սկաուտներէն, ինչ որ ընդունած է սիրով: Երթը պիտի ըլլայ Բանաճայի ներուցէն եւ նոր Զէլանտայի Ճամբով, իսկ դարձը Սուէդի Զրանցքէն եւ Եւրոպայէն:

Զուիցերիոյ սկաուտներու կեդրոնական Գործադիր Մարմինը 1929 ղեկտեմբերին որոշեց Ազգ. ձեճ բանակուծ ճէճագործի ձը կատարել օգոստոսին:

Միջազգային Սկտ. Պիւճօն կը զգուշացնէ հոլանտացի Բատէն Մօէսթաֆա անուն 20 տարեկան երիտասարդէն որ սկաուտական շարքերուն չի պատկանիր եւ չունի պէտք եղած վաւերաթուղթերը:

ՊՈՒՐԿԱԶ

Հ. Մ. Լ. Մ. ի տեղւոյս Մասնաճիւղի վարչութիւնը գեղեցիկ գաղափարը ունեցաւ, մարտ 30 ին, ի պատիւ Ազգ. վարժարանի, ներկայացուծ մը կազմակերպելու:

Յաւալի է ըսել որ, միայն փոքրաթիւ բազմութիւն մը փութացած էր նիւթապէս թէ բարոյապէս քաջալերել սոյն բարենպատակ ձեռնարկը՝ հրապարակին վրայ տիրող տնտեսական ծանր տագնապին հետեւանքով:

Ներկայացման նիւթն էր կատակախաղ մը, որ բեմադրուեցաւ մեծ յաջողութեամբ և ներկաները զուարթ տպաւորութեամբ մեկնեցան:

Մարտ 1 ին, տեղւոյս Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցաւ սկաուտական երեք Բ. կարգի սկաուտներու երգման արարողութիւնը:

Յիշեալ օրը, յետ եկեղեցական արարողութեանց, Հ. Մ. Լ. Մ. ի ամբողջ կազմը, — գայլիկ, սկաուտ և մարզիկներ —, իրենց համագրեւտներով եւ Մասնաճիւղիս դրօշին առաջնորդութեամբ շարքով եկան եկեղեցի, տեղ դրաւելով նստարաններուն քովերը:

Նախ, քաղաքիս հոգեւոր հովիւ Տէր Թ. Փորեաճեան, հակիրճ խօսքերով բացատրեց նման երգմանց նշանակութիւնը և ապա խօսքը թեկնածուներուն ուղղելով՝ կարգ մը գեղեցիկ թելադրանքներ ըրաւ: Փոքրիկ ուղերձ մը ըրաւ նաեւ սկաուտ խմբապետ Մ. Գալֆան, որմէ վերջ թեկնածուները հաստատ քայլերով ու ժպտաշուրթն մօտեցան արարողութեան սեղանին, և առանձին առանձին ըրին իրենց երգումը:

31 մարտ 1930 ԳՐԻԳՈՐԻԿ
ՊՈՒՐԿԱԶ (ՍԿԱՈՒՄ - ԱՐԱԶՆՈՐԳ)

ԷՇՈՒ ԿԶԱԿԸ (*)

(Պատմուածք)

— Շատ իրաւունք ունիք, բարի պառաւ, ըսաւ թագուհին, դուք, երջանիկ էք հաւանաբար, ձինչդեռ ե՛ս... աւա՛ղ...:

— Բայց ի՞նչ ունիք, հարցուց պառաւը:

— Ձեճ կրնար ըսել, պատասխանեց թագուհին, պետական գաղտնիք ձըն է ան, բայց այնքան ընկճուած եճ հոգեպէս, որ կը կարծեճ, եթէ մէկու ձը ըսեճ այս գաղտնիքս, պիտի թեթեւեւ թիջ ձը, բայց կ'աղաչեճ ձի ըսէք ուրիշին, ինչու որ, եթէ թագաւորը իճանայ, քեզ կախաղան կը հանէ:

— Ի՞նչ է ուրեճն, ըսաւ պառաւը:

— Ահաւասիկ, թագաւորը եւ ես ձանջ զաւակ ձը ունեցանք...:

— Ի՞նչ ուրախութիւն:

— Որ էջու կղակ ձը ունի:

— Ի՞նչ դժբախտութիւն:

(*) Շար. Պիւ 3, էջ 63 էն

Եւ պառաւոր ճեկնեցաւ ինքնիրեն կրկնելով, թագաւորին տղան էշու կղակ ծը ունի, թագաւորին տղան էշու կղակ ծը ունի...:

Ճամբան, գիւղացիի ծը հանդիպեցաւ և կեցուց:

— Չէ՞ք գիտեր, ըսաւ:

— Երբ ըսէք ինձ, ես ալ գիտցած կ'ըլլամ, պատասխանեց գիւղացին:

— Աղէկ, բաց երբ գիտնաք, ուրիշին պիտի ըսէք, և թագաւորը զիս պիտի կախէ, ճնաք բարով, ես ալ արդէն ճուշտ գիտցածս, ըսաւ պառաւոր:

Բաց, քիչ վերջը ներքին ձայնը զինք անհանգիստ ընել սկսաւ, և ուղեց բարձրաձայն պառաւ, ինչ որ թագուհին իրեն էր ըսած ցած ձայնով:

Բաց, խորհեցաւ որ ճեկը կրնայ լսել, թագաւորը կրնայ իմանալ եւ զինքը կախաղան կը հանեն:

Եւ սակայն, ինչպէս որ թագուհին հոգեպէս թեթեւցած էր գաղտնիքը իրեն ըսելով, ինքն ալ կ'ուզէր հոգեպէս հանգստանալ՝ զայն ուրիշի ծը ըսելով:

Գաղափար ծը եկաւ ձիաբը: Գետակի ծը եղերքը հասած էր եւ այս գետակը բազաքին ճէջէն օձապտոցաւ կը յառաջանար:

«Ահաւասիկ ճէկը որ երբեք չի կրնար ըսել ուրիշին», ըսաւ ինքնիրեն: Եւ ջուրին ձօտենալով ձուեցաւ եւ գաղտնիքը ըսաւ գետակին. «Թագաւորին տղան էշու կղակ ունի»: Եւ իր ճամբան շարունակեց, լեզուին վրայի ծանրութենէն թեթեւցած:

Բաց տեսէք թէ ի՞նչ պատահեցաւ:

Ձկնորս ծը որ քիչ հեռուն նստած՝ ձուկ կ'որոտար, կարծեց լսել խորհրդաւոր ձայն ծը որ գետին ճէջէն կուգար. լաւ ծը իմանալու համար ականջ տուաւ գետին և այս անգամ զարմանքով եւ յստակօրէն լսեց ձայն ծը որ կ'ըսէր. «Թագաւորին տղան էշու կղակ ունի»:

Բաց ճիմիայն ձկնորսին լսելովը չի լմնցաւ գործը: Մօտաւորապէս յիսուն ճեթը հեռուն, լուսարարութիւնը իրենց ճերմակեղէնները կը լուսային գետին եղերքը, լսեցին ճիւղնոյն ձայնը որ կ'ըսէր. «Թագաւորին տղան էշու կղակ ունի»:

Գետակը որ օձապտոցաւ կը թաւալէր բազաքին ճէջէն, կ'անցնէր նաեւ թագաւորին պալատին սարաւեղին ճէջէն. ճիւղնոյն պահուն թագաւորը կը պտտէր պարտեղին ճէջ, երբ յանկարծ լսեց ձայն ծը որ կ'ըսէր. «Թագաւորին տղան էշու կղակ ունի»: Թագաւորը ետին դարձաւ, նշմարեց որ ձայնը գետակին ճէջէն կուգար. նորէն ականջ տուաւ. «Թագաւորին տղան էշու կղակ ունի» կրկնեց ձայնը:

Կրնաք երեւակայել թագաւորին դայրոյթը:

«Այս գետակին ընթացքը փոխեցէք եւ կաթիլ ծը ջուր չի ձգելու պայմանաւ չորցուցէք զայն», հրահայեց իր ճառաներուն:

Մառանները կարելի եղած ճիջոցը ի գործ դրին՝ թագաւորին հրահանք կէտ առ կէտ գործադրելու համար, բաց ի գուր, կրկին եւ կրկին գետակը իր նախկին ճամբան կը շարունակէր եւ ջուրը կը շատնար, և անգաղար ձայնը կը կրկնէր. «Թագաւորին տղան էշու կղակ ունի»:

Այն ատեն թագաւորը իր բարկութիւնը թագուհիէն առաւ եւ իր տղուն հետ ձիասին զայն վտարեց պալատէն:

Լաց, աղաչանք, աղերսանք ոչ ճէկ օգուտ ունեցան և թագաւորը իր որոշումին ճէջ անդրգուելի ճնաց:

Եւ որպէսզի ճամբան ոչ ճէկը կարենայ ճանչնալ զանոնք, երկուքին ալ դէձքը սեւ լաթերով ծածկեց և յանձնեց երկու պահակներու որ տանին և հեռուն, անտառին ճէջ ձգեն զանոնք:

Պահակները իրենց պարտականութիւնը կատարեցին և թագուհին ու տղան լքուած ճրնացին անտառին ճէջ:

Համոզուելով որ այլեւս սեւէ աղերսանք անօգուտ է պալատ վերադառնալու համար, թագուհին համակերպեցաւ իր սեւ բախտին և սկսաւ պատսպարան ծը փնտռել:

Քարայր ծը գտաւ, ուր չոր խոտերով անկողին ծը շինեց եւ իր տղան հոն պառկեցուց:

(Շար. 3) Թարգմ. ՍՈՒՐԷՆ

ՄԱՐՄՆԱԿՐԹԱՆԵ

ՇԱԻԱՐՇ ՔՐԻՍՏԵԱՆ

Ապրիլեան ահարկու փոթորիկէն զոչ ճըն ալ:

Շաւարշ, ինքն ալ փոթորիկի ծարղ՝ իրեն համար կեանքը շարժում և վազը կը նշանակէր:

Շատեր զինք կը շփոթեն աթլէթի կամ ֆութպոլիստի հետ, ա՛ն ոչ ճին էր ոչ ալ ճիւսը, իրեն նշանաբանն էր առողջ ծարճինի ճիջոցաւ առողջ ճիւսը: Մարզական շարժումի ճիջոցաւ կը ձգտէր համահայ երիտասարդութեան ճիւղին ճը իրականացնել:

Իր ընկերներն էին ճղած զինք ճարզական ճիւղին, ի բնէ եռուն-շարժուն երիտասարդ՝ իր ասպարէզը գտած էր, տատամսում ճունեցաւ ան, այլ կրցաւ իրեն եղած թելազրանքին լայնութիւն ու խորութիւնը ըմբռնել: Նետուեցաւ ասպարէզ գիտակցութիւնով և լաւատեսութիւնով:

Երբ ինք հրապարակ եկաւ իբր ճարզանքի ուսուցիչ, Պոլսոյ Վարժարաններու ճէջ, իր ուշադրութենէն ճը վրիպեցան հրապարակի և գաւառի ճարզական անջատ խումբերը, բոլորին հետ էր Ան առանց կողմնակալութեան:

Իր ճըջապատը նեղ կ'ուզար իրեն, ըլլալով լայն գաշախ ճարդ. իր ուժերը ընդարձակ ասպարէզի պէտք ունէին, այս նպատակով հիմնեց առաջին ճարզական թերթը — ես իրեն պիտի տամ այս գործին նախաձեռնութիւնը, հոգ ճէ թէ բարեկամներ թելադրած ըլլան զայն իրեն, ինք զխոցաւ այդ թելազրութիւնը գործնականացնել և հիմնաւորել:

«Մարմնամարդ» թերթը տարածուելով ամբողջ հայ գաղութներու ճէջ՝ նոր աւիշ ճը ներարկեց հայ երիտասարդութեան, իր ճուրջ հաւաքեց բոլորը: Այս թերթին ազդեցութիւնով էր որ պահանջը դարձաւ ճեր ճէջ ֆիզիքական դատտիրակութեան ինդիքը: Սկսան կազմուիլ ճարզական խմբակցութիւններ, գրեթէ բոլոր հայաշատ գաւառներու ճէջ, և ճարճին առաւ ցեղասրահ պանձան նոր ու յուսադրիչ ազդակ ճը:

Ինչպէս ըսինք, Շաւարշ ոչ աթլէթ էր և ոչ ալ ֆութպոլիստ, Ան ճեճ կարեւորութիւն կուտար Շուեսական ճարզանքի, որ բոլոր ճարզական ճիւղերու հիմն է և ֆիզիքական համաշափ ճարգացումի ու առողջութեան ճեճագոյն ազդակներէն ճին կը նկատուի տակաւին ճինչեւ այսօր: Սակայն Շաւարշին գործին կարեւորութիւնն ու ճեճութիւնը կը կայանայ, ճինչեւ այսօր համոյքի կամ ճամանցի խմատով առնուած գործի ճը, կենսական և համազգային հանգամանք տալուն ճէջ:

Կարգացէք իր խմբագրականները սրտեց ճէջ ճատնագիտական ոչինչ կայ, այլ ընդհակառակը, հայ երիտասարդութիւնը ճարզանքի ճիջոցաւ կ'առաջնորդուի ազգային-բարգաւաքական գիտակ-

ՇԱԻԱՐՇ ՔՐԻՍՏԵԱՆ
1906ին

ցութեան, որոնց ձեջ շատ գեղեցիկ ծրագրեր կան ազգապահպանման տեսակետով: Համազգային շարժում ձը հիմնելու, ձեւաւորելու երկուսնք ձը կը տեսնուի այդ տողերուն ձեջ:

Միշտ գաղափարի փոխանակութիւններ ունէր իր ձօտիկ ընկերներուն հետ, որոնք շատ լաւ կը հասկնային այս ջղուտ հայորդիին փոթորիւմները և թիկունք կը հանդիսանային անոր՝ նիւթապէս և բարոյապէս, քանի որ իրենց իտէալներն էին անոնք ձիւնոյն ստեն:

Եւ հասունցած էր գաղափարը, ձեւ և ձարձին առնելու ձօտ էր՝ երբ պայթեցաւ համաշխարհային աղէտը և ճաւարշ ձեռք առաւ Գողգոթայի ճամբան, այնքան ուրիշ թանկագին ընկերներու հետ:

Գնաց խիստ լաւատես, կարճես արշաւի, պտոյտի կ'երթար և իր աքսորի կեանքին ձեջ իսկ ան՝ վայրկեան ձը չի լքեց իր սիրած գործը, ձիշա կառչած էր իտէալին երբ դահիճը գործադրեց տրուած սճ'իր-հրամանը:

Ճիջեցաւ ինք, սակայն բոցավառեցաւ իր սիրած գործը, ձի քանի տարի ետք Հ. Մ. Ը. Մ. անունին տակ, աւելի ընդլայնուած և աւելի բարձր տեսլականով:

Հայ ձարձնակրթական կեանքի ձեջ, ճաւարշ Գրիսեանի անունը յաւերժացած է. այդ անունը գամուած է այս շարժումին գծքէթին վրայ շողարձակ աստղի ձը պէս:

Պատի՛ւ և յարգանք իր ճմուցւող յիշատակին:

ՄԱՐՄՆԱԿՐԹԱՆՔ

ՅՐԱՆՍԱ

ՅՈՒԹՊՈԼ

Անցեալ տարուան ընթացքին Հ. Մ. Ը. Մ. ի Փարիզի և արուարձաններու 8 Ա. խումբերը իրարու դէձ ձրցելով կազմուեցան Փութթալի խառն Ա. և պահեստի խումբերը: Սոյն խումբերը ձէկ անպատեհութիւն ձիայն կը ներկայացնէին, այն է խաղացողներուն ղեւ իրարու վարժուած չըլլալը: Սակայն իրենց կատարած ձրցումներուն ձիջոցին, Հ. Մ. Ը. Մ. ականները ցոյց տուին թէ Փութթալի խաղի ձասին լաւ հձտութիւն և առողջ գատողութիւն ձը կարող է այդ անպատեհութիւնը չէզոքացնել:

Խումբին ընդհանուր կարգապահութիւնը վեր է ամէն գովեստէ, և ձեռք բերած յաջողութիւններուն առաջիններէն կարելի է համարել այս կէտը:

Մեզ համար ցարդ անկարելի եղած էր երեւակայել հայ խումբ ձը, որուն տաքարիւն խաղացողները խաղի ձիջոցին ջղայնանալով չարուչըտային թեւերու անտեղի շարժումներով:

Արդ Հ. Մ. Ը. Մ. ի վարիչները կրցած են տալ իրենց խաղացողներուն այդ կարգապահական ոգին: Ո՛չ ձէկ ձայն խաղի ձիջոցին, ո՛չ ձէկ ղիտողութիւն կամ ձէսթ: Աշխոյժ երի-

տասարդներ, որոնք կրնան իրենց ներքին կըրակը ու արեւելեան եւանդը գապել, նոյնիսկ ակնյայտնի անիրաւութեանց դէձ:

Ու լսելի կ'ըլլան ձիայն պգտիկ ձափեր որոնցձով ձեր խաղացողները իրենց ներկայութիւնը կը ղգացնեն ձօտիկ ընկերներուն:

Գանք խաղացողներու և իրենց պաշտօնին:

Վիչէն, իբր բերդապահ (goal keeper) որ ըստ օրէ յառաջըիձելու վրայ է, և իր ձկնութիւնով, հաշուուած ոտուձներով և ղընդակը կորզելու իր ճշգրիտ և շուտափոյթ գատողութեամբ, առաջնակարգ բերդապահ ձը ըլլալու ճամբուն ձէջ է:

Երկու յետասապահները (back) Գրիգոր և Հրանտ, իրենց պաշտպանողական ղերին ձէջ կատարեալ են:

Գրիգոր իր հասակաւոր ըլլալու առաւելութիւնը կ'օգտագորձէ խճողումներու ձէջ, ղլխի հարուածներով հեռացնելով ղնդակը: Իր տօքին հարուածները հաղուաղիւտ են իրենց ուձղնութեամբ, այնպէս որ ամէն անգամ իր ղարկած ղնդակները կը ձօտենան հակառակորդ կօլին:

Իսկ Հրանտ իր պաղարիւնութեամբ և ճըկունութեամբ, ինչպէս նաեւ հաշիւներու ճըշտութեամբ լաւ ուձ ձը կը ներկայացնէ Գրիգորի կողքին, խումբին պաշտպանողական աձենակարեւոր ղձին ձէջ:

Միջնապահներն են (half back) Կղեճէս, Մեսրոպ և Արսէն: Մեսրոպ, հակառակ անոր որ իբր կեղր. ճիջնապահ, շատ ծանր բեռ ճը վերցուցած է իր վրայ, կրնայ պատուաւոր կերպով տանիլ այդ պաշտօնը, շնորհիւ իր կրակոտ յարձակումներուն և իր հարուածներուն վստահութեանը:

Կղեճէս, իր ճարգիկի ֆիզիքականով, զօրաւոր խոչընդոտ ճըն է հակառակորդ յառաջապահներուն համար, և իր կշռուած շարժուձեւերով ու խելացի հարուածներով ճեճապէս կ'օգնէ յառաջապահներուն:

Գալով Արսէնին, որ իբր աջ ճիջնապահ թանկագին ոչժ ճըն է, հակառակ իր 30 տարեքին, (ճիւս խաղացողներուն ճիջին տարիքը 22ը չ'անցնիր), դեռ իր պատանիի աւուր պահած է: Եւ ճեր «ճերուկ»ը իր յախուռն ու կրակոտ խաղով և ստուճներով, ինչպէս նաև անսպասելի վայրկեաններուն իր յարձակումներով ճշտնջենական վտանգ ճըն է հակառակորդ յառաջապահներուն համար:

Սակաչն ինչ որ ամենէն աւելի յատկանշական է Հ. Մ. Բ. Մ. ի խառն խումբին ճէջ, այդ ալ իր յառաջապահներու (forwards) գճին կատարելութիւնն է, որ՝ Պոլսոյ թէ Ֆրանսայի ճէջ ցարդ կաշճուած հայ խումբերու յառաջապահ գիճերէն ամենալաւն է:

Հայերը շատ առաջնակարգ խաղացողներ ունեցած են և ունին, որոնք հակառակ անոր որ անհատապէս խիստ ճեճ արժէք կը ներկերկացնեն, խումբի ճը ճէջ խաղացած պարագային իրենց արժէքէն շատ բան կորսնցուցած են իրենց անհատական խաղարկութեամբ:

ճարիներու փորճառութիւնը ճեղ սորվեցուցած է թէ՛ հայ խաղացողները հակառակ ֆութպոլի խաղին շատ ճը գաղտնիքներուն թափանցած ըլլալուն, ճեն կրցած տիրանալ արագաշարժութեան գաղտնիքին: Ու ասոր ալ պատճառները գուցէ ցեղային են: Ու հայ խումբերը ամէն անգամ որ յաղթուած են, պատճառը իրենց հակառակորդ խումբին արագութիւնը եղած է:

Ուստի Հ. Մ. Բ. Մ. ի ճարգիչ և վարիչները այդ տեսակէտէն ճեկնելով ճարգած են յառա-

ջապահներ, որոնք իրենց անգլիական պարզութիւնութեամբ տուած բասերով և ճեքենական կանոնաւորութեամբ տուած գլխի հարուածներով, կը յաջողին յոգնեցնել իրենց արագաշարժ հակառակորդները և տիրապետել անոնց վրայ:

Կեղրոնի յառաջապահ ճայեան, բոլոր գիճը իրար կը կապէ իր ճափուած բասերով ու լուրջ դատողութեամբ: Միեւնոյն տուն լուրջ վտանգ ճըն է հակառակորդ կօլին համար, անսպասելի վայրկեաններու ճէջ տուած իր զօրաւոր և ճշգրիտ հարուածներով: «Աջ ներս»ը, Հայկ Արամ, որ վերջերս հասաւ Պոլսէն, հոգէառն է հակառակորդ բերդապահին, իր աներեւակացելի զօրաւոր հարուածներով: Իր ճասնազխտութիւնն է penalty ի հարուածները, որուն գիճալրող բերդապահ գճուար թէ գըտնուի, նոյնիակ եթէ գնդակը ճեռքերուն հանգիպի:

«Չախ Մէջ»ը, Միսաք, որ իր ֆիզիքականով թէեւ ճեճ վախ ճաղղեր հակառակորդ կողմին, բայց թանկագին օգնական ճըն է ճայեանի: Իր ճասնազխտութիւնն է անհրաճեշտ վայրկեանին գտնուիլ պէտք եղած տեղը, կօլը նըշանակելու համար:

«Չախ Բաց»ը՝ Ճառլօ, և «Աջ Բաց»ը՝ Միճեռնակեան իրենց պաշտօնին բարճրութեանը ճէջ են և իրենց արագութեամբ ու կանոնաւոր հարուածներով ճեճապէս կը նպաստեն յաղթանակին:

Ահա կաշճը այն խումբին, որ իր առաջին խաղին 2 ով 2 հաւասար եկաւ Ս. Ս. Athis Mons ի Ա. խումբին հետ, երկրորդ խաղին 6—1 յաղթեց Ս. Ս. Villers Cotterets Աին, իսկ Գ. խաղը՝ Villemomble Sports Ա. զօրաւոր խմբին գէճ ու յաղթեց 0 ի գէճ 3 կօլով:

Մտադրութիւն կայ յառաջիկայ տարի խումբը աւելի զօրացնել Գալֆայեանի, ճէվէճեանի և ճէօլլէթեանի պէս կարող խաղացողներով, որոնք թէեւ Հ. Մ. Բ. Մ. ի անգամներ, բայց այս ճըջանին համար պայճանագրուած են օտար խումբերու հետ: Ու այն տեսն Հ. Մ. Բ. Մ. ի ճանքերուն ամենակարեւորներէն ճին պսակուած պիտի ըլլայ: Գ. ճ.

Կ Բ Ը Ն Ո Պ Լ Ը

Հ. Մ. Ը. Մ. ի Կրքնոպլի մասնաճիւղը հիմնուած է 1928 ապրիլ 22 ին:

Կազմեց ֆուլթայօլի խումբ մը՝ որ կատարեց հինգ մրցումներ: 1929 ին, խաղացողներէն մէկ մասին Կրքնոպլէն մեկնելուն պատճառաւ, ֆուլթայօլի խումբը կազմալուծուեցաւ: Անկէց ի վեր չէ վերակազմուած: Կը պակսին նիւթական միջոցներ վերակազմելու համար:

Մասնաճիւղը ընդունուած է Ֆրանս. ֆուլթայօլի և Աթլէթիսմի Դաշնակցութիւններէն: Ունի 15-16 տարեկան քանի մը պատանի մարզիկներ, որոնք անցեալ ամառ կանոնաւորաբար հետեւեցան աթլէթիք փորձերու: Այս տարի փորձերը սկսան ապրիլի վերջերը:

Մասնաճիւղիս անդամներէն մին է նաեւ Վազգէն, բարձր ցատկելու ֆրանսասայ ախոյեանը: Հայ մարզիկը անցեալ տարի մասնակցեցաւ Ալպեաններու շրջանի զրեթէ բոլոր ֆրանսական մարզահանդէսներուն զանազան յաջողութիւններով:

Այս ամառ մեր շրջանի առաջին մրցահանդէսը տեղի պիտի ունենայ յունիս 1 ին, Վալանսի մէջ: Հ. Մ. Ը. Մ. ի կողմէն Վազգէն եւս պիտի մասնակցի այս խաղերուն:

Թղթակից

ԳԱԻԱՌԻ ՀԱՅ ՄԱՐԶԻԿՆԵՐՈՒՆ

Աթլէթիսմի կղանակը բացուեցաւ ապրիլին:

Մասնաճիւղս քաջալերելու համար զաւտի հայ մարզիկները, որոշած է այս տարի մրցանակներ յատկացնել այն մարզիկներուն, որոնք կը յաջողին կոտրել ֆրանսասայ մրցանիշ մը:

Մրցանակը պիտի ըլլայ արծաթեայ զեղարուեստական մէտայլ մը, ուր նշանակուած պիտի ըլլան մարզիկին անունը, ձեռք բերած չափանիշը և թուականը:

Մրցանակի արժանանալու համար պէտք է լրացնել հետեւեալ պայմանները.

1.— Ձեռք բերել ֆրանսասայ արդի մրցանիշներէն աւելի բարձր արդիւնք մը: Ֆրանսասայ արդի մրցանիշները հետեւեալներն են:

Վազքեր			
100 մէթր	11 ¹ / ₅	Երկվայրկեան	
200 »	24	»	
400 »	54 ² / ₅	»	
800 »	2 վայր.	12 ¹ / ₅	Երկվայրկ.
1500 »	4	» 35	»
3000 »	10	» 17 ¹ / ₅	»
110 մէթր արգելարշաւ,	20	Երկվ.	

Ցատկել		
Բարձր 1 մէթր	59	
Հեռու 6	» 25	
Չոզով 3	» 32	

Նետել		
Երկաթ 12 մէթր	80	
Նիզակ 50	» 03	
Սկաւառակ 32	» 215	

2.— Նոր մրցանիշները պէտք է ձեռք բերուին Ֆրանս. Աթլէթիսմի Դաշնակցութեան մարզական օրէնքներուն համաձայն:

3.— Ձեռք բերուած արդիւնքներուն համար ներկայացնել վաւերագիր մը Հ. Մ. Ը. Մ. ի Կրքնոպլի մասնաճիւղէն: Այդ վաւերագիրը պէտք է ստորագրուած ըլլայ:

Վազքերու համար՝ ճամբայ հանողէն և ժամ բռնողներէն, որոնց թիւը պէտք է ըլլայ առնուազն երկու:

Նետելու եւ ցատկելու համար՝ առնուազն երկու զատաւորներու կողմէ:

4.— Ասկէց զատ այդ վաւերագրերուն ճշգրտութիւնը պէտք է հաստատէ օրուան զատաւորը կամ անոր բացակայութեան՝ կազմակերպիչ մալմին նախագահը:

5.— Արդիւնքները պէտք է ձեռք բերուին կազմակերպուած մրցահանդէսի մը ընթացքին: Փորձերու ժամանակ ստացուած արդիւնքները նկատի չեն առնուիր:

6.— Մարզահանդէսը պէտք է կազմակերպուած ըլլայ Ligue de Paris ի սահմաններէն դուրս և մարզիկը կարե-

խումբի անդամներ՝ Պարթև Զաքարեան,
Վաղարշ Ասատուրեան, Լևոն Զրաքեան:

Նկատի ունենալով այն պարագան
թէ՛ վարչական կազմին կ'անդամակցին
փորձուած և նուիրուած տղաք, կը սի-
րենք յուսալ թէ՛ սոյն ղեկավարութեան
տակ տեղույս մասնաճիւղը պիտի բու-
լորէ արդիւնաւոր շրջան մը, իրեն զօ-
րավիղ ունենալով համայնքին նիւթա-
կան և քարոյական աջակցութիւնը, որը
երբեք չէ՛ գլացուած իրենց:

Թղթակից

ԱՐԺԱՆԹԻՆ

Գորտովայի զաղութը կը բաղկանայ
մօտ հազար հօգիէ: Ազգ. կեանքի ծա-
գումը հազիւ թէ երկու տարուոյ զոյու-
թիւն մը ունի: Ունի իր ուրոյն եկեղե-
ցին, որ միանդամայն կը ծառայէ իրբև
զպրոց, որ կը բաղկանայ մօտաւորապէս
80 երկսեռ աշակերտներէ: Ես կը փա-
փաքիմ մտցնել զպրոցէն ներս չ. Մ. Ը.
Մ. ի ոգին, պարբերաբար աւանդելով
անոնց մարմնակրթական և սկսուտա-
կան դասեր, որքան որ կը ներեն զբա-
ղումներս:

Այս առթիւ զիմելով ձեզ, պիտի
խնդրեմ որ ձեր քարոյական աջակցու-
թիւնը չի խնայէք մեզի, բաժանորդա-
դրելով չ. Մ. Ը. Մ. ի պարբերաթերթին,
զրկել պատկերազարդ զրքոյկներ շուէ-
տական մարզանքի վերաբերեալ, վեր-
ջապէս այս մասին ինչ որ հարկ կը
նկատուի:

Կը յուսանք որ պիտի ընդառաջէք
մեր սոյն խնդրանքին, որպէսզի հեռա-
ւոր հորիզոնի տակ գտնուող տեղույս
հայ բեկորներն ալ այս կերպով զերծ
մնան այլասերման վտանգէն:

Եղբայրական բարեւներով

Մ. ԿՈՍՏԱՆԵԱՆ

Գորտովա

15 Մարտ 1930

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ՏՐԱՍՍ

Չ. Մ. Ը. Մ. ի սարքած դասախօսու-
թիւնները մեծ հետաքրքրութիւն ար-
թնցուց տեղույս համայնքին մէջ: Մաս-
նաւորապէս երիտասարդութիւնը ըս-
կըսած է սղեւորուիլ: Յարգ տեղի ու-
նեցան երկու դասախօսութիւններ: Տօք.
Օհանեան խօսեցաւ սկսուտութեան նը-
պատկներու և սօցտակարութեան մա-
սին: Պ. Արսէն Պալեան՝ «Երիտասարդ-
ներու թշնամիները» նիւթին շուրջ:
Պ. Եղուարդ Թորոսեան ևս մասնաւո-
րապէս հրատիրուած է Գովալայէն դա-
սախօսելու համար:

Միւս կողմէ Չ. Մ. Ը. Մ. ի մարզա-
կան ճիւղն ալ յառաջգիմելու վրայ է:
Անցեալ կիրակի տեղույս Ֆուտպօլի Ա.
խումբը «Տօքսաս» ի մարզադաշտին մէջ
սարքած էր մրցում մը յունական
«Վիթօն» Ա. խումբին հետ, վերջինը
յարթական 2 - 1 ի դէմ: Չ.

ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԱՊ

Հազիւ ինքզինքը նետած հիւրերնկալ
ափեր, 1922 ի աղետէն փախչող հայ
երիտասարդութիւնը փութաց կազմա-
կերպել Չ. Մ. Ը. Մ. ի մասնաճիւղեր կամ
պարզ մարզական խումբեր, սկսեալ
Ֆրանսայէն մինչև Մուրիա, Պելճիդա-
յէն Յունաստան, Ռումանիայէն Եգիպ-
տոս և նոյնիսկ Հարաւ. Ամերիկա:

Կը կարծենք թէ՛ Չ. Մ. Ը. Մ. ր երբէք
այսքան բազմաթիւ մասնաճիւղեր չէր
ունեցած. նոյնպէս անոնց միջև միու-
թեան կապի մը չզոյուցութիւնը երբէք
այսքան զգալի չէր եղած:

Ամէն տեղ չէր մարզիկները և սկա-
ուտները իրենց կարողութեան չափով
կ'աշխատին, կը յառաջգիմեն, յաջողու-
թիւններ կ'ունենան, մրցանիշներ կը
կոտրեն, բայց Ֆրանսա գործողները լուր
չունին օրինակի համար, թէ ի՞նչ կ'ընեն
Մուրիոյ մէջ, Ամերիկա գտնուողները
տեղեակ չեն Յունաստանի հայ մարզիկ-
ներուն գործունէութենէն և այսպէս փո-
խադարձաբար:

«Հայ Սկսուտ» կոչուած է այդ ուղղութեամբ մեծ ծառայութիւն մը մատուցանելու. ան պէտք է ժամադրաւայրը ըլլայ աշխարհի ամէն կողմերը ցրուած բոլոր հայ երիտասարդներուն, անոնք պէտք է իրարու հետ հաղորդակցին այս էջերուն միջոցաւ:

Թող ուրեմն ամէն կողմէ զրկուին հակիրճ տեղեկութիւններ, գործունէութեան իրական և ամփոփ պատկերներ, լուրեր, եւայլն, ամէն ամիս կանոնաւորապէս:

«Հայ Սկսուտ» պէտք է հրատարակէ նաեւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի ողբին համապատասխանող նկարներ:

Այսպէս, ամուր կապ մը կ'ունենանք չորս հովերուն ցրուած հայ երիտասարդութեան միջեւ: Ժ. Ե.

ԱԹԼԷԹԻՋՄ

Անշուշտ դիտած էք որ համաշխարհային ախոյեան մրցումներու մէջ ամէնէն կարեւոր ակթիթները նկատուած են անոնք, որոնք 5 կամ 10 մասնագիտութեան մէջ լաւագոյն արդիւնքը տուած են. (pentathlon և decathlon): Մեր լաւագոյն ակթիթներէն Մ. Մ կրեան այս սկզբունքին հետեւած էր, հաւասարապէս լաւ ցատկող մը, լաւ վազող մը, լաւ նիզակ նետող և լաւագոյն երկաթ արձակող մը եղած էր, անոր համար ամէն բան կարելի էր, քանի որ ակթիթի ամէն փորձ կը նկատէր օգտակար և կարեւոր՝ մարմնակազմութեան համար և ճիշդ ասոր համար, ան ունէր յոյն արձանագործներու երեւակայած դնդերային համեմատական դեղեցիկ կազմը:

Մասնագիտութիւն մը, ժամանակի ընթացքին ի լայտ կուգայ, մարմինը այս կամ այն ճիւղին մէջ տրամադրելի յատկութիւններ պէտք է ունենայ, աւելորդ պիտի ըլլար ճղճիմ մարմինով տղու մը երկաթ կամ սկաւառակ նետել տալ, կամ երկար վազքերու մղել, ինչպէս չպիտի ուզէինք յոգնեցնել տրգայ մը որ հաստ սրունքներ ունի, անոր

Հ. Մ. Ը. Մ. Ի
Գարակէօզեան Հօմի ֆութպօլիստները

բարձրութիւն ցատկել տալով: Այս դասակարգի ակթիթները պէտք է նախ փորձեն ամէն խաղ, ամէն մասնագիտութիւն. ժամանակը արդէն անոնց առաջնորդ պիտի ըլլայ ինքնարեւարար իՔէ՝ որ ճիւղին աւելի կրնան հետեւիլ լաւագոյն արդիւնք մը ձեռք բերելու համար:

Ուրիշ խորհուրդ մը եւս: Դիտեցէք ամէն անգամ որ առիթը ներկայանայ, լաւագոյն մարզիկներու փորձերը, տեսնել անոնց բոլոր շարժումները, լաւագոյն դպրոցը պիտի ըլլայ բոլորին համար: Հետեւեցէք թէ ի՞նչպէս կը վազեն, ի՞նչպէս կ'առնեն իրենց քայլերը, ճամբայ ելլելը, ցատկելը, նետելը, եւլն.:

Այս ամփոփ նախաբանէն վերջ պիտի սկսինք բոլոր ճիւղերու մասին անջատօրէն զրել մանրամասն և նկարներով, տալու համար ակթիթիզմի համառօտ դասախօսութիւն մը, որմէ կրնան օգտուիլ մեր բոլոր ընթերցողները:

Վերջ ՊԵՐՃ ԶՍԻՆՆԵՍՆ

ՀԱՅ ՍԿԱՈՒՏ ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Պ. Վաղարշակ Թադևոսեան, Մէկ օրինակ տարեկան, յատկացուցինք Սուրբոյ վարժարաններու:

Պ. Նուպար Ամիրխանեան, Մէկ օրինակ տարեկան, Քէրքիւքի Ազգ. վարժարանի:

Պ. Կրօնիկ Փափաղեան, Մէկ օրինակ տարեկան, յատկացուցինք Սուրբոյ վարժարաններու:

ՍՏԱՑԱՆՔ

ԱԻԵՏԻՍ ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ Իր կեանքը եւ գրականութիւնը, 190 էջնոց Յոխ հատոր, Գրեց՝ Մկրտիչ Պարսամեան: Գին՝ Ֆրանսայի համար 25 ֆրանք, ուրիշ երկիրներու համար 1,50 տոլար:
Գիմեւ՝ M. Barsamian, 121 Rue Marcadet, Paris (18e).

ԱՐՅՈՒՆՔՈՏ ՓՈՒՆՋ ՄԸ, ՏՅԵԹ. Տիգրան ԱԼԼահվէրտի յիշատակին: ՏՕԳԹ. Կ. ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԻ ՈՐԳԻ:

ԲԱԶՄԱՎԷՊ, գրական-բանասիրական ամսաթերթ Վենետիկի Մխիթարեան Միաբանութ.:
Հասցէ՝ Rédaction de la Revue PAZMAVEB, St. Lazare, Venise (Italie).

ԳՐՕՇԱԿ, օրկան Հ. Յ. Գաշնակցութեան:
Հասցէ՝ Mlle. S. Agopian, 5 rue des Gobelins, Paris (13e)

ՀԱՅ ՍԻՐՏ, Ազգային-քաղաքական շաբաթաթերթ:
Հասցէ՝ Abonné Colbert 166, Marseille.

ԵՓՐԱՏ, եռօրեայ, քաղաքական-գրական: Հասցէ՝ B. P. 382, Alep.

ԲՈՒԺԱՆՔ, Առողջապահական, գիտական եւ ընկերային Ամսագիր:
Հասցէ՝ Revue POUJANK, 126 Faub. St. Martin, Paris (10e).

ԿԱՎՈՅԵ, փարիզեան պատկերազարդ երգիծաթերթ:
Հասցէ՝ 208 bis rue La Fayette, Paris (10e).

LE FOYER, Ֆրանսահայ երկշաբաթաթերթ:
Հասցէ՝ 208 bis rue Lafayette, Paris (10e).

ԱՆԱՀԻՏ, երկամսեայ գրական-բանասիրական հանդէս: Հատր 20 ֆրանք:
Հասցէ՝ ANAHIT, Revue arménienne, 9 rue Say, Paris (9e).

ԶՈՒԱՐԹՆՈՅ, Գրական - Գեղարուեստական հանդէսի 6-7 զոյգ թիւը:
Հասցէ՝ H. Palouian, B. P. 50, Paris (10e).

ՀԱՆԳԷՍ ԱՄՍՈՐԵԱՅ, Հայագիտական ՈԼՏՈՒՄՆԱԹԵՐԹ, ՅՈՆՈՒԼԱՐ - ՓԵՏՐՈՒԼԱՐ ԹԻՒԵՐՐ:
Հասցէ՝ Revue «Handes Amsorya», VIENNE (Autriche), VII, Mechitharistengasse 4.

